

Det har sagts att det var bröderna Hubert och Jan van Eyck som uppfann oljemåleriet under mitten av det fjortonde århundradet. Det råder delade meningar om detta men långt dessförinnan hade man använt kasein från ägg som man tillsammans med vatten och olja rörde ihop till en emulsion som bindemedel för färgpigment. Äggoljetempera som färgen kallades används än idag av konstnärer. Temperan torkar mycket snabbare än oljan och har en längre karaktär, det vill säga att den är mer lättmålad i penseldraget. Till skillnad från oljefärgen ger den en mattare och mer opak yta i torkat tillstånd.

I sal 2 på Konsthallen i Luleå visar Gudrun Westerlund just nu temperamåleri. Hon gör sina egna färger med pigment och emulsioner. Utställningen inleds med en rad målningar som inspirerats av renässansporträtt i skarp profil. Hon refererade vid vernissagen till ett porträtt av Piero della Francesca. Ett porträtt av fursten av Urbino, Federico da Montefeltro, som lät sig avmålas i profil därför att hans ansikte på den frånvända sidan var vanställt av ett svärdshugg. Det kanske blev stilbildande, för den här typen av porträtt blev mycket vanliga under renässansen. Westerlund kallar de åtta bilderna "To see or not to see" men till skillnad från renässansporträtten håller hennes figurer upp en hand framför munnen som om de skyddade sitt ansikte. Man känner igen färgskalan i Westerlunds bilder, den har norrländsk karaktär. Den svarta järnoxiden, röd- och gulockran i den magra alven. Siennan i de torra tallmoarna. Det brandgula i de aftonsolbelysta trädstammarna. Renlavens grå nyanser, vid regn lätt anstrukna av starkt utspädd kromoxidgrön.

Umbratonerna i myrarnas humusskikt och det indigosvarta suget i de bottenlösa tjärnarna. Man känner även igen glesheten och det lite skavda i motiven, här öses inte ur ymnighetshorn, här är var sak för sig, enstaka, sparsamt. Gudrun Westerlund har sina rötter i Arjeplog och det kan man ana i måleriet.

Många av bilderna är berättande, som exempelvis den återhållna sorgen hos modern med det döda barnet. En kvinna sitter stel och vanmäktig medan barnkroppen utsträckt över hennes knä tycks upplösas inför henne. Det finns dock ett avstånd i sorgen som förbryllar. Hon kallar bilden "Pietà", vilket kan översättas med ömhet, och refererar därmed till konsthistoriens alla Mariabilder med den döde Jesus i famnen. Andra bilder är mindre litterära utan handlar mer om form och färg. Färgen är också Westerlunds styrka och hennes kolorit är stundtals ren färgpoesi som exempelvis i bilden "Sjok" Här undandrar sig bilden alla intellektuella tolkningar och det är i högsta grad tillåtet.

Utställningen innehåller även en installation som hon kallar den lappländska kriticirkeln en anspelning på Brechts kaukasiska dito, som ju är en hyllning till den moderliga kärlekens seger över makt och girighet. Man kan undra om installationsformen är en eftergift åt tidens konstnärliga konventioner. Visst kan det vara bra med något tredimensionellt i utställningsrummet för att skapa variation men det är tveklöst måleriet som bär den här utställningen. Det hade gott och väl räckt med det.

Bertil Sundstedt